

JUSTITSMINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Dato: 6. februar 2013
Kontor: Udlændingekontoret
Sagsbeh: Mette Kjølby Miller-
Harris
Sagsnr.: 2012-731-0022
Dok.: 669286

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT
om
**forslag til lov om ændring af straffeloven, udlændingeloven og lov om
tilhold, opholdsforbud og bortvisning**
**(Styrket indsats mod tvang i forbindelse med ægteskaber og religiøse
vielser)**
(L 143)

I. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos:

Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Danske Advokater, Amnesty International, Ankestyrelsen, Børnerådet, Børns Vilkår, CFU – Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danner, Dansk Anti-Stalking Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Missionsråd, Dansk Røde Kors Landskontoret, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Datatilsynet, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Det Kriminalpræventive Råd, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Finansrådet, Flygtningenævnet, Flygtninge Under Jordan, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færørenes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, HK/Danmark, Indvandrerådgivningen, Institut

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

for Menneskerettigheder, Joan-Søstrene, Kirkernes Integrationstjeneste, Kommunernes Landsforening, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Kvinderådet, Fredsfonden, Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Landsforeningen Hjælp Voldsofre, Migrantkvinder, Offerrådgivningerne i Danmark, Red Barnet, RCT – Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre, Rehabiliteringscentret for Etniske kvinder i Danmark (R.E.D), Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Røde Kors Asylkontoret, Røde Kors Landskontoret, Rådet for Etniske Minoriteter, SOS mod Racisme, Ægteskab uden Grænser, 3F, Assentoft Frikirke, Baptistkirken i Danmark, Bethel Missionary Baptist Church, Bibel og Missionscentret, Bornholmerkirken Evangelisk Luthersk Frimenighed, Brunstad Kristne Menighed – Holstebro, Brunstad Kristne Menighed – København, City Kirken Herning, Citykirken Århus, Copenhagen Community Church (tidl. Amager Kristne Center), Dansk Teltmissions menighed, Den Apostoliske Pinsekirke, Den Apostolske Kirke i Danmark, Den Armensk Apostolske Kirke, Den evangelisk-lutherske Frikirke, Den Evangeliske Frikirke, Den Katolske Kirke i Danmark, Den Koptisk-Ortodokse Kirke, Den koreanske kirke i Danmark, Den Kristne Forsamling (tidligere Kristnastova), Den makedonske ortodokse Kirke, Den Nyapostolske Kirke i Danmark, Den Ortodokse Kirke i Danmark, Den ortodokse russiske kirkes menighed i København, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i Herning, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i København, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i Århus, Den rumænsk-ortodokse menighed i Danmark, Den Russiske Ortodokse Kirkes Menigheder, Den Serbisk Ortodokse Kirke i Danmark, Den til St. Alban's English Church i København hørende menighed, Det danske Missionsforbund, Etiopisk-Ortodokse Tawahedo Kirke i Danmark, Exodus-Kirken, Fonden Guds Verdensvide Kirke (Worldwide Church of God), Foreningen Liberal Katolsk Kirke i Danmark, Forklarelsens Kirke, Forsamlingen Livdin, Frelsens Hær, Frikirken Hillerød, Frikirken Oasan, Frikirken på Havnen, Frimenigheden Kilden, Fårevejle Evangelisk Lutherske Frimenighed, Græsted Frikirke, Guds menighed, Hillerød Frimenighed, Holstebro Frikirke, International Christian Community, International Harvest Christian Center, Inuunerup Nutaap Oqaluffia - Grønlands Frikirke, Jehovas Vidner, Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige (Mormoner), Kong Haakons Kirke, Kristensamfundet i Danmark, Kristent Center, Kristent Centrum, Kristent Fællesskab, København, Kristus Kirken (frikirke), København Vinyard, Københavnerkirkens frimenighed, Københavns Bibeltrænings Center, Københavns Frimenighed, Livets Kilde, Luthersk Missionsforenings Frimenighed, Menigheden af Kristne i Danmark i Jesu navn, Menigheden Faderhuset, Menigheder

inden for Pinsebevægelsen, Metodistkirken i Danmark, Mission Danmark, Morsø Frimenighed, Nazaræernes Kirke, Nexø Frikirke, Nord-schleswigsche Gemeinde, Odder Frimenighed, Redeemed Christian Church of God - Jesus Centre, Reformerte menigheder, Skovbo Frikirke, (Den Kristne Forsamling (Frikirken Berøa), Svenska Gustafs församlingen i København, Sydfyns Frimenighed (tidligere Taasing Frimenighed), Syvendedags Adventistkirken, Danmark, The Brethren, The International Church of Copenhagen (The American Lutheran Congregation of Copenhagen), Thorsted Frimenighed, Troens Ord (Brande Kristne Center), Yeshuat Tsion, Den Messianske Synagoge i Danmark, Østens Assyriske Kirke i Danmark (Den assyriske østkirke i Danmark), Ågård Frimenighed, Aalborg Menighedscenter, Det Mosaiske Trossamfund, Machsike Hadas, Shir Hatzafon - Progressiv Jødedom i Danmark, Dansk Islamisk Center, Dansk Muslimsk Union, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Den Islamiske forening af Bosniakker i Danmark, Den Islamiske Verdensliga (Muslim Worldliga), Det Albanske Trossamfund i Danmark, Det Islamiske Forbund i Danmark, Det Islamiske Trossamfund, Det muslimske Kulturcenter, Foreningen Ahlul Bait i Danmark (tidligere Al-Mostafa Islamisk Center), Islamic Center Jaffaria, Islamic Cultural Center, Islamisk Center for Europæiske Lande, Islamisk Forum, Islamisk Kultur Center Amager, Islams Ahmadiyya Djamâ'at (Bevægelse), Kulturforeningen for folk fra Irak, Københavns Moske, Minhaj ul Quran International Denmark, Muslim Cultural Institute, Muslimernes Fællesråd, Pakistan Islamic Welfare Society, Shiamuslimsk Trossamfund i Danmark, Århus Islamiske Trossamfund, Center for Visdom og Medfølelse – Tong-nyi Nying-je Ling, Den Burmesiske Theravada Buddhistforening Buddha Ramsi, Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturelle Forening, Chua Lieu Quan, Den Vietnamesiske Buddhistiske Kulturforening i Århus, Foreningen Rangjung Yeshe Sangha, Foreningen Stupa, Karma Kagyu Buddhistisk Sangha, Karma Kadgy Skolen (Karma-Kasjyba Skolen), Karmapa-Trust-Sangye Tashi Ling, Phendeling – Center for Tibetansk Buddhisme, Tendai Danmark, Tendai Buddhistisk Center, The Buddhist Organisation Dhammakaya i Danmark, Wat Thai Danmark, Watpa Copenhagen (Sunnataram Copenhagen), Bharatiya Mandir, Brahma Kumaris Åndelige Verdensuniversitet, Brande Hindu Menighed, Danmarks Hindu Kultur Aktivitets Center, Krishnabevægelse/Iskcon (Hara Krishna), Sathya Sai Baba, Sikh Foundation, Denmark, Siri Guru Singh Sabha, Copenhagen, Alevi Forbundet i Danmark, Baha'i Samfundet – Det nationale åndelige råd for baha'ierne i Danmark, Den Mandæiske Manda i Danmark, Forn Sidr- Asa- og Vanetrosamfundet i Danmark samt Harreskovens Blótgilde.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra følgende:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Advokatrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse, Datatilsynet, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Flygtninge Under Jordan, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, Joan-Søstrene, Kirkernes Integrations Tjeneste, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, LOKK, Retspolitisk Forening, Rådet for Etniske Minoriteter, 3 F, Baptistkirken i Danmark, Brunstad Kristne Menighed – København, Citykirken Århus, Dansk Teltmissions Menighed, Den Katolske Kirke i Danmark, Den ortodokse russiske kirkes menighed i København, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i København, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i Herning, Det Islamiske Forbund i Danmark, Det Islamiske Trossamfund, Alevi Forbundet i Danmark og Karma Kadjy Skolen i Danmark

Justitsministeriets kommentarer til hørings svarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af generel politisk karakter samt forslag og bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i hørings oversigten.

2. Hørings svarene

2.1. Indledning

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, HK-Landsklubben Danmarks Domstole, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Advokatrådet, Citykirken Århus, Datatilsynet, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i Herning og Den ortodokse russiske kirkes menighed i København har ingen bemærkninger til lovudkastet.

Dansk Arbejdsgiverforening har anført, at lovforslaget falder uden for organisationens virkeområde, og at organisationen derfor ikke har ønsket at afgive bemærkninger.

Datatilsynet forudsætter, at persondatalovens bestemmelser vil blive iagttaget i forbindelse med eventuelle behandlinger af personoplysninger, der vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser.

Justitsministeriet kan oplyse, at den foreslåede ændring af straffelovens § 260, stk. 2, reglerne i tilholdsloven samt udlændingelovens § 22, nr. 7, ikke indeholder persondataretlige aspekter. I forhold til udlændingemyndighedernes behandling af sager efter udlændingelovens § 9 f vil persondatalovens bestemmelser som hidtil blive iagttaget.

2.2. Generelle bemærkninger

Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Joan-Søstrene, LOKK, Alevi Forbundet i Danmark, Brunstad Kristne Menighed, Dansk Teltmissions Menighed, Den Rumænsk Ortodokse Menighed i København og 3 F er alle overordnet positive over for lovforslaget.

Karma Kadjy Skolen i Danmark bifalder og støtter af principielle årsager de initiativer, der fremgår af lovforslaget.

2.3. Skærpelse af straffen for ulovlig tvang i forbindelse med religiøse vielser

Flygtninge under Jorden, Institut for Menneskerettigheder, Rådet for Etniske Minoriteter og Retspolitisk Forening tilslutter sig alle, at religiøse vielser sidestilles med ægteskaber i forhold til straffelovens bestemmelse om ulovlig tvang. **Retspolitisk Forening** anfører dog samtidig, at foreningen finder det tvivlsomt, om der er behov for den foreslåede straffeskærpelse. **Landsforeningen af Forsvarsadvokater** finder ikke, at der er behov for den foreslåede straffeskærpelse og har i den forbindelse anført, at der ikke er oplyst eller dokumenteret nogen effekt af den i 2008 gennemførte lovændring om skærpet straf for tvangsægteskaber. Landsforeningen bemærker endvidere, at problemets omfang ikke synes nærmere belyst.

Det Islamiske Forbund i Danmark og **Det Islamiske Trossamfund** finder, at problemet med religiøse vielser uden borgerlig gyldighed ikke kan antages at have et sådant omfang, at der er grundlag for at skærpe straffen for ulovlig tvang til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater og **Rådet for Etniske Minoriteter** peger på, at den foreslåede straffeskærpelse vil kunne afholde den forurettede fra at anmelde forholdet.

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse anfører, at stiftelsen ser neutralt på, at straffelovens § 260, stk. 2, også kommer til at omfatte ulovlig tvang i forbindelse med religiøse vielser, idet stiftelsen dog samtidig anfører, at strafretlige sanktioner i form af fængselsstraf og udvisning vil forværre problemerne i familierne.

Justitsministeriet bemærker, at det allerede i dag er strafbart ved ulovlig tvang at tvinge nogen til at blive religiøst viet, jf. straffelovens § 260, stk. 1. Straffen er bøde eller fængsel indtil 2 år.

Tvinges nogen til at indgå ægteskab, kan straffen stige til fængsel indtil 4 år. Tvang til religiøse vielser uden borgerlig gyldighed er derimod ikke omfattet af denne forhøjede strafferamme.

Som nævnt under pkt. 5.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår det af National strategi mod æresrelaterede konflikter, at det er vanskeligt at opgøre omfanget af æresrelaterede konflikter. LOKK og Rehabiliteringscentret for Etniske kvinder i Danmark har imidlertid oplyst, at organisationerne oplever en stigning i antallet af henvendelser om æresrelaterede konflikter. Herudover viser en undersøgelse af social kontrol blandt 15 til 20-årige nydanskere offentliggjort af Social- og Integrationsministeriet i november 2011, at der foregår en omfattende social kontrol af unge nydanskere, navnlig for så vidt angår partnervalg og kærester mv.

Hertil kommer, at flere kvindekrisecentre har oplyst, at en stor del af de kvinder, der henvender sig på kvindekrisecentre på grund af tvangsægteskaber, ofte ikke har indgået et borgerligt gyldigt ægteskab, men i stedet er blevet tvunget ind og fastholdt i et ægteskabslignende parforhold baseret på en religiøs vielse, jf. pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Som det videre fremgår under pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, kan det have lige så indgribende og vidtrækkende konsekvenser for en person at blive udsat for tvang i forbindelse med en religiøs vielse som de konsekvenser, der følger af et tvangsægteskab.

På den baggrund finder Justitsministeriet, at religiøse vielser bør sidestilles med tvangsægteskaber i forhold til straffelovens bestemmelse om ulovlig tvang. Det indebærer, at ulovlig tvang i forbindelse med religiøse vielser kan straffes med fængsel indtil 4 år.

LOKK foreslår, at også skolelærere, læger og andre personer med kontakt til den forurettede skal have mulighed for at rejse en sag og vidne på vegne af den unge.

Justitsministeriet kan oplyse, at enhver kan indgive en anmeldelse om strafbare forhold til politiet. Det gælder således også en skolelærer eller en læge, der bliver opmærksom på, at en person er blevet tvunget til at indgå et ægteskab eller til en religiøs vielse. Politiet vil herefter iværksætte efterforskning, når der er rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, jf. retsplejelovens § 742, stk. 2.

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse peger på, at bekæmpelsen af tvang skal mødes med forbedrede administrative indsatser som f.eks. oplysningskampanjer og etablering af rådgivningscentre mv.

Rådet for Etniske Minoriteter anbefaler, at der følges op på lovforslaget med oplysnings- og rådgivningsindsatser.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at forslaget om udvidelse af straffelovens § 260, stk. 2, om tvangsægteskaber suppleres af en række andre initiativer i regeringens strategi mod parallelle retsopfattelser – opgør med tvang og undertrykkelse i forbindelse med religiøse vielser, herunder en rettighedsindsats særligt rettet mod kvinder og mindreårige samt etablering af en rådgivningsenhed. Desuden indeholder National strategi mod æresrelaterede konflikter oplysningsindsatser rettet mod forældre om blandt andet børn og unges rettigheder.

Regeringens strategi mod parallelle retsopfattelser indeholder herudover en række initiativer målrettet religiøse trossamfund, herunder undervisningstilbud, oplysningsmateriale, øget vejledning om erhvervelse og anvendelse af vielsesbemyndigelse samt et kontaktpunkt, hvor trossamfund kan henvende sig og få rådgivning.

2.4. Udvisning i forbindelse med ulovlig tvang i forbindelse med religiøse vielser

Rådet for Etniske Minoriteter bakker op om, at religiøse vielser uden borgerlig gyldighed sidestilles med tvangsægteskaber i forhold til udvisning, men rådet finder samtidig, at udvisning ikke er den rette løsning på problemet.

Som det fremgår under pkt. 3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er der i dag en udvidet adgang til udvisning ved overtrædelse af straffelovens § 260 om ulovlig tvang, når den pågældende har tvunget nogen til at indgå ægteskab mod eget ønske. Der kan ske udvisning, hvis udlændingen idømmes ubetinget frihedsstraf. Det gælder uanset frihedsstraffens længde og varigheden af udlændingens ophold her i landet.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der være den samme udvidede adgang til udvisning, uanset om der er tale om ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af et ægteskab eller ulovlig tvang i forbindelse med en religiøs vielse.

Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse er af den opfattelse, at det vil være uproportionalt at udvise en tyrkisk imam, der måtte begå en overtrædelse af straffelovens § 260, stk. 2. Stiftelsen henviser i den forbindelse til Anka-raaftalen fra 1963 og afgørelse 1/80 fra 1980.

Justitsministeriet kan oplyse, at Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet den 12. september 1963 indgik en associeringsaftale, der bl.a. giver visse rettigheder til tyrkiske statsborgere, der er arbejdstagere eller på anden måde økonomisk aktive i et EU-land. Associeringsaftalen er senere blevet suppleret med en tillægsprotokol af 23. november 1970 samt af Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980, som blev vedtaget inden for rammerne af associeringsaftalen.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at udlændingelovens udvisningsregler finder anvendelse på tyrkiske statsborgere, herunder også på økonomisk aktive tyrkiske statsborgere, der har opnået rettigheder efter Associeringsaftalen m.v.

For tyrkiske arbejdstagere gælder det, at disse under visse betingelser efter Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80, artikel 6, stk. 1, kan have ret til fortsat ophold i værtsmedlemsstaten, selv om de mister deres oprindelige opholdsgrundlag. Det følger af afgørelse nr. 1/80, artikel 14, stk. 1, at denne ret til fortsat ophold kan fortabes, hvis dette er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed.

Vurderingen af, om artikel 14, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80 er til hinder for udvisning i det konkrete tilfælde, foretages af domstolene.

2.5. Krav om deltagelse i undervisning om dansk familieret for religiøse forkyndere, der foretager vielser, som betingelse for forlængelse af opholdstilladelse

Flygtninge under Jordan støtter det nye krav om et obligatorisk kursus for religiøse forkyndere i dansk familieret som betingelse for forlængelse af opholdstilladelsen.

LOKK foreslår, at religiøse forkyndere tillige skal have undervisning i de kulturelle forskelle og traditioner i Danmark.

Justitsministeriet kan oplyse, at forlængelse af en opholdstilladelse som religiøs forkynder efter udlændingelovens § 9 f, stk. 1, er betinget af, at ansøgeren inden 6 måneder efter meddelelsen af opholdstilladelsen har bestået en prøve i dansk på A1-minus-niveau og en prøve i danske samfundsf forhold (indvandringsprøven), jf. § 9 f, stk. 4.

Indvandringsprøven består af en sprogprøve i det danske sprog og en vidensprøve om Danmark og det danske samfund. Vidensprøven indeholder bl.a. spørgsmål om danske normer, værdier og grundlæggende rettigheder, f.eks. demokratiske principper, det enkelte menneskes frihed og personlige integritet, ligestilling mellem kønnene, tros- og ytringsfrihed samt om mere praktiske og konkrete forhold, f.eks. forbud mod omskæring, forbud mod tvangsægteskaber, forældreansvar over for børn, uddannelse, sundhed, arbejde, skat mv.

Der lægges med lovforslaget ikke op til en ændring af reglerne om indvandringsprøven. Lovforslaget indebærer således, at nytilkomne religiøse forkyndere m.fl., der foretager vielser og vielseslignende handlinger, og som ønsker at få forlænget deres opholdstilladelse, inden 6 måneder efter meddelelse af opholdstilladelse skal have bestået både indvandringsprøven og have deltaget i undervisning for religiøse forkyndere m.fl. om dansk familieret.

Der henvises herom i øvrigt til pkt. 4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den Katolske Kirke i Danmark og **Kirkernes Integrations Tjeneste** støtter forslaget om, at religiøse forkyndere, der foretager vielser, skal deltage i et familieretskursus som betingelse for at få forlænget deres opholdstilladelse. Organisationerne peger dog samtidig på, at de personer,

der er involveret i religiøse vielser uden borgerlig gyldighed, kan have opholdstilladelse i Danmark på andet grundlag end efter udlændingelovens § 9 f om religiøse forkyndere, herunder ophold efter EU-reglerne.

Som det fremgår under pkt. 4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil der i forlængelse af regeringens strategi om parallelle retsopfattelser – opgør med tvang og undertrykkelse i forbindelse med religiøse vielser blive udviklet et særligt undervisningstilbud om dansk familieret for religiøse forkyndere.

Dette undervisningsforløb, som religiøse forkyndere m.fl., der har opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 f, og som foretager vielser, efter forslaget skal gennemføre som betingelse for at få forlænget deres opholdstilladelse, stilles også til rådighed som et tilbud rettet mod andre religiøse autoriteter uanset opholdsgrundlag, herunder også personer, som allerede har virket som religiøse autoriteter i en længere periode.

Den Katolske Kirke i Danmark og Kirkernes Integrations Tjeneste anbefaler, at kurset i dansk familieret afholdes på det sprog, som den pågældende religiøse forkynder betjener sig af.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at undervisningen på kurset i dansk familieret vil blive oversat, hvis der er behov for det.

Institut for Menneskerettigheder finder, at forslaget ikke griber ind i religionsfriheden, men bemærker, at det forudsættes, at udgifterne forbundet med kurserne ikke hindrer religiøse forkynderes kursusdeltagelse af økonomiske årsager.

Justitsministeriet kan oplyse, at deltagelse i undervisningen om dansk familieret ikke er betinget af, at udlændingen betaler et gebyr herfor.

LOKK finder det problematisk, at der ikke kan stilles de samme krav til tyrkiske religiøse forkyndere, idet foreningen peger på, at mange af de unge, der oplever tvang, er fra Tyrkiet.

Som det fremgår under pkt. 4.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger og pkt. 2.5 ovenfor, indgik Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet den 12. september 1963 en associeringsaftale, der bl.a. giver visse rettigheder til tyrkiske statsborgere, der er arbejdstagere eller på anden måde økonomisk aktive i et EU-land. Associeringsaftalen er senere blevet

suppleret med en tillægsprotokol af 23. november 1970 samt af Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980, som blev vedtaget inden for rammerne af associeringsaftalen.

Aftalekomplekset indebærer bl.a., at der ikke kan stilles krav om deltagelse i undervisning i familieret som betingelse for fortsat ophold for en tyrkisk statsborger, der er indrejst med opholdstilladelse som religiøs forkynder, hvis den pågældende kan anses for at være økonomisk aktiv.

2.6. Tilhold og opholdsforbud i forbindelse med tvangsægteskaber mv.

LOKK og **Joan-Søstrene** er overordnet positive over for forslaget.

Joan-Søstrene anfører i den forbindelse, at en lempelse af mistankekravet i forbindelse med tilhold i sager af æresrelateret karakter formentlig vil være altafgørende for, at loven skal få mærkbar effekt i forhold til tvangsægteskaber mv.

Joan-Søstrene foreslår i øvrigt, at der tilsvarende lempes på mistankekravet i andre sager omfattet af tilholdsloven.

Som det fremgår af pkt. 5.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, kan det i praksis være svært for politiet at løfte bevisbyrden for, at betingelserne for at udstede et tilhold er til stede i sager om æresrelaterede konflikter. Samtidig kan det være vanskeligt at finde frem til, hvem i en familie der står bag konkrete fredskrænkelser eller ulovlig tvang over for den forurettede. Politiet har i disse sager ofte ikke andet oplysningsgrundlag end den forurettedes forklaring. Det vil i højere grad end i andre sager kunne forekomme, at der ikke foreligger objektive omstændigheder i form af f.eks. telefonopkald, sms-beskeder mv. til den forurettede, ligesom det i højere grad end i andre sager kan forekomme, at den forurettedes familie er modvillig til at medvirke til sagens oplysning.

Muligheden for at anvende tilhold i forhold til familiemedlemmer, der står bag f.eks. trusler fremsat med det formål, at den forurettede skal indgå ægteskab eller lade sig religiøst vie, er efter Justitsministeriets opfattelse et vigtigt element i den samlede indsats mod tvangsægteskaber mv. I lyset af, at det som anført ovenfor i netop denne type af sager kan være vanskeligt for politiet at løfte bevisbyrden for, at betingelserne for at udstede et tilhold er til stede, finder ministeriet, at der er behov for den foreslåede lempelse af mistankekravet.

Justitsministeriet finder derimod ikke anledning til at lempe det gældende mistankekrav i tilholdssager mere generelt. Der henvises i den forbindelse til bemærkningerne til forslag til lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, jf. lovforslag nr. L 10, folketingsåret 2011-12, hvor der nærmere er redegjort for mistankekravet i tilholdssager.

Flygtninge under Jorden finder det positivt, at en person, som føler sig forfulgt eller truet, lettere kan få fred for sine forfølgere, men påpeger, at forslaget giver meget vide beføjelser til politiet.

Rådet for Etniske Minoriteter og **Dansk Tyrkisk Islamisk Stiftelse** finder den foreslåede lempelse af mistankekravet i forbindelse med udstedelse af tilhold i sager om tvangsægteskaber mv. betænkelig, og **Rådet for Etniske Minoriteter** peger på, at det er vagt formuleret i lovforslagets bemærkninger, hvad der kan udløse et tilhold eller opholdsforbud efter de foreslåede bestemmelser i tilholdsloven.

Som anført ovenfor kan det i praksis være svært for politiet at løfte bevisbyrden for, at betingelserne for at udstede et tilhold er til stede i sager om æresrelaterede konflikter.

Som det fremgår under pkt. 5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, foreslås det på den baggrund, at der etableres mulighed for at udstede tilhold i sager, hvor en person med rimelig grund mistænkes for at have udøvet eller forsøgt at udøve ulovlig tvang i forbindelse med ægteskab eller en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Rimelig grund skal forstås i overensstemmelse med eksempelvis retsplejelovens § 755 om anholdelse. Det indebærer, at der skal være visse konkrete holdepunkter for at antage, at den person, tilholdet skal beskytte, er ved at blive udsat for et tvangsægteskab eller tvang til en religiøs vielse. Politiet vil eksempelvis kunne have modtaget en henvendelse fra en pårørende eller fra et kvindekrisecenter, hvor den forurettede opholder sig. Forurettedes egen forklaring vil efter omstændighederne kunne danne grundlag for at udstede et tilhold efter bestemmelsen, herunder når konkret viden om den pågældendes familiemæssige baggrund understøtter forurettedes i øvrigt troværdige forklaring.

Der vil altid – som det er tilfældet efter de gældende regler – skulle foretages en særskilt proportionalitetsvurdering i forbindelse med politiets afgø-

relse om at udstede et tilhold eller et opholdsforbud med henblik på at fastslå, om indgrebet er rimeligt, jf. tilholdslovens § 12.

Hjælp Voldsofre tilslutter sig den foreslåede ændring af tilholdsloven og foreslår, at der gennemføres tilsvarende ændringer for så vidt angår bortvisning.

Ved bortvisning kan en person over 18 år forbydes at opholde sig i sit hjem, jf. tilholdslovens § 7. Bortvisningsreglerne giver således mulighed for at bortvise en truende eller voldelig person fra det fælles hjem i en nærmere fastlagt og i almindelighed kortere periode med henblik på at hindre (yderligere) vold mv. mod andre medlemmer af husstanden.

De personer, der typisk udsættes for æresrelaterede overgreb, herunder tvang i forbindelse med ægteskab eller en religiøs vielse, er unge mennesker, der – eventuelt mere permanent – har behov for at blive beskyttet mod deres familier. Ofte har de forurettede behov for et ophold på et krisecenter eller lignende.

Efter Justitsministeriets opfattelse ses der derfor ikke at være et praktisk behov for en ændring af bestemmelserne om bortvisning til imødegåelse af de udfordringer, der har vist sig i sager om æresrelaterede konflikter.

Joan-Søstrene foreslår, at der føres statistik over henvendelser til politiet vedrørende stalking.

Det følger af tilholdslovens § 21, stk. 1, at den, der forsætligt overtræder et tilhold efter § 1, et opholdsforbud efter § 3 eller en bortvisning efter § 7, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Det følger af lovens § 21, stk. 2, at det ved fastsættelsen af straffen efter stk. 1 skal indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet har udgjort et led i en systematisk og vedvarende forfølgelse eller chikane (stalking).

Rigspolitiet har oplyst, at det i dag er muligt af politiets sagsbehandlings-systemer at foretage statistikudtræk over antallet af begæringer om tilhold, opholdsforbud og bortvisning samt antallet af overtrædelser af tilholdsloven. Der kan imidlertid ikke foretages statistikudtræk vedrørende de sager, hvor strafskærpsbestemmelsen i § 21, stk. 2, er bragt i anvendelse.

Institut for Menneskerettigheder finder, at der på trods af retssikkerhedsmæssige betænkeligheder kan gennemføres de foreslåede lempelser,

men at der bør indføres en indberetningsordning, så udviklingen på området for de nye regler kan følges nøje.

Justitsministeriet kan oplyse, at ministeriet løbende følger området og på den baggrund ikke finder behov for en indberetningsordning.

2.7. Øvrige bemærkninger

Baptistkirken i Danmark peger på, at migrantmenigheder i Danmark kan have svært ved at fortolke de regler, der knytter sig til en vielse.

Social- og Integrationsministeriet har oplyst, at regeringens strategi mod parallelle retsopfattelser – opgør med tvang og undertrykkelse i forbindelse med religiøse vielser indeholder en række initiativer om øget vejledning og oplysning til trossamfund om familieret i Danmark samt oplysning om anvendelse af vielsesbemyndigelse blandt andet i form af personlig rådgivning i forbindelse med erhvervelse af bemyndigelsen.

Formålet med disse initiativer er blandt andet at styrke trossamfunds viden omkring ægteskabslovgivningen i Danmark og at sikre, at anvendelse af vielsesbemyndigelse sker i overensstemmelse med dansk ret.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Det fremsatte lovforslag svarer med enkelte redaktionelle ændringer til høringsudkastet.